

PROIECT

MEMORANDUM

privind exceptarea parțială de la aplicarea prevederilor din cadrul *Capitolului III, Secțiunea 2 - Măsură referitoare la disciplina economico-financiară a operatorilor economici din Legea nr. 296/2023 privind unele măsuri fiscal bugetare pentru asigurarea sustenabilității financiare a României pe termen lung*

I. Prezentarea cadrului general al serviciului public de alimentare cu energie termică

În România, serviciul public de alimentare cu energie termică reprezintă un serviciu public de interes general, care se realizează în sistem centralizat și face parte din sfera serviciilor comunitare de utilități publice, fiind reglementat de Legea serviciilor comunitare de utilități publice nr. 51/2006, cu modificările și completările ulterioare și Legea serviciului public de alimentare cu energie termică nr. 325/2006, cu modificările și completările ulterioare. Potrivit art. 1 alin. 2 din Legea nr. 51/2006, serviciul public de alimentare cu energie termică, ca și serviciu de utilitate publică, asigură satisfacerea nevoilor esențiale de utilitate și interes public general cu caracter social al colectivităților locale, în speță al locuitorilor Municipiului Arad.

Conform art. 582 din Codul administrativ:

- (1) Obligațiile de serviciu public reprezintă cerințe și îndatoriri specifice impuse organismelor prestatoare în fiecare sector al serviciilor publice de către legiuitor sau de către autoritățile administrației publice competente cu reglementarea, autorizarea sau gestiunea serviciului public respectiv.
- (2) Obligațiile de serviciu public presupun, în principal, asigurarea serviciului universal, continuitatea și suportabilitatea serviciului, precum și măsuri de protecție a beneficiarului.

Conform art. 2, alin. (1) din Legea nr. 325/2006 ("Legea serviciului public de alimentare cu energie termică"), principalele activități ce compun acest serviciu, sunt următoarele:

- Producerea energiei termice;
- Transportul energiei termice;
- Distribuția energiei termice;
- Furnizarea energiei termice.

Legea prevede că aceste activități sunt „desfășurate la nivelul unităților administrativ-teritoriale sub conducerea, coordonarea, controlul și responsabilitatea autorităților administrației publice locale sau asociațiilor de dezvoltare comunitară, după caz, în scopul asigurării energiei termice necesare încălzirii și preparării apei calde de consum pentru populație, instituții publice, obiective social-culturale și operatori economici.”

Sistemul de Alimentare Centralizat cu Energie Termică - SACET este alcătuit dintr-un ansamblu tehnologic și funcțional unitar constând din construcții, instalații, echipamente, dotări specifice și mijloace de măsurare destinat producerii, transportului, distribuției și furnizării energiei termice pe teritoriul localităților, care cuprinde:

- a) centrale termice sau centrale electrice de termoficare;
- b) rețele de transport;
- c) puncte termice/stații termice;
- d) rețele de distribuție;
- e) construcții și instalații auxiliare;
- f) bransamente, până la punctele de delimitare/separare a instalațiilor;
- g) sisteme de măsură, control și automatizare.

Principiile ce guvernează serviciul public de alimentare cu energie termică sunt următoarele:

- utilizarea eficientă a resurselor energetice;
- dezvoltarea durabilă a unităților administrativ-teritoriale;
- diminuarea impactului asupra mediului;
- promovarea cogenerării de înaltă eficiență și utilizarea surselor noi și regenerabile de energie;
- reglementarea și transparența tarifelor și prețurilor energiei termice;
- asigurarea accesului nediscriminatoriu al utilizatorilor și producătorilor de energie termică la rețelele termice și la serviciul public de alimentare cu energie termică, în condițiile legii;
- sănătatea populației;
- protejarea investițiilor în sistemul de alimentare cu energie termică realizate de către autoritățile administrației publice locale sau alți investitori;
- utilizarea și montarea unor instalații și echipamente a căror performanțe să asigure și să garanteze gradul de siguranță impus de legislația în vigoare pentru infrastructură și pentru sănătatea populației.

Printre obiectivele serviciului public de alimentare cu energie termică se regăsesc următoarele:

- asigurarea continuității serviciului public de alimentare cu energie termică și eliminarea riscurilor de intoxicare, asfixiere, incendii, explozii sau riscurilor privind sănătatea populației;
- accesibilitatea prețurilor la consumatori;
- asigurarea resurselor necesare serviciului public de alimentare cu energie termică, pe termen lung;
- asigurarea siguranței în funcționare a serviciului public de alimentare cu energie termică;
- evidențierea transparenței a costurilor în stabilirea prețului energiei termice;
- asigurarea unui cadru concurențial pentru toți producătorii de energie termică, în condițiile legii;
- asigurarea producerii energiei termice în condiții de eficiență energetică și protecție a mediului.

Sistemul centralizat de termoficare din Municipiul Arad asigură agent termic pentru aproximativ 24.000 de apartamente, reprezentând 2.223 de blocuri și imobile, în care trăiesc aproximativ 55.000 de locuitori precum și pentru 528 de instituții, obiective sociale și agenți economici.

SC CET HIDROCARBURI SA ARAD cu sediul în Arad Calea Iuliu Maniu nr. 65-71 înregistrată în Registrul Comerțului sub nr. J02/1141/2009, având CUI 26176052, cod CAEN 3511, este înființată în anul 2009 ca rezultat a divizării SC CET ARAD SA.

Obiectul principal de activitate este producerea energiei electrice și producerea, transportul, distribuția și furnizarea de energie termică în sistem centralizat pe raza Municipiului Arad.

Unicul acționar a societății este Municipiul Arad.

Prestarea de către SC CET HIDROCARBURI SA ARAD, a activităților se face pe baza Licenței nr. 2109/18.10.2023 emisă de A.N.R.E. și a Contractului de delegare nr. 73837/12.09.2023 încheiat cu autoritatea publică tutelară – Municipiul Arad.

II. Excepția parțială de la aplicarea prevederilor din cadrul Capitolului III, Secțiunea 2 - Măsuri referitoare la disciplina economico-financiară a operatorilor economici din Legea nr.296/2023 privind unele măsuri fiscale bugetare pentru asigurarea sustenabilității financiare a României pe termen lung

Având în vedere prevederile Art. LXXVI din Legea nr.296/2023 privind unele măsuri fiscale bugetare pentru asigurarea sustenabilității financiare a României pe termen lung:

“Art. LXXVI. – (1) Guvernul României poate aproba prin memorandum în cazuri temeinic justificate, ca anumite categorii de operatori economici să aplice parțial sau să fie exceptați de la aplicarea prevederilor secțiunilor din cadrul Capitolului III- Măsuri pentru disciplina economico - financiară, pe baza unor analize fundamentate, elaborate de aceștia, din care să rezulte modul în care le este afectată activitatea și avizate de autoritățile publice tutelare, care vor iniția și proiectul de memorandum.

(2) În cazul regiilor autonome înființate de unitățile administrativ-teritoriale și societăților la care unitățile administrativ-teritoriale sunt acționari unici sau dețin o participație majoritară, după caz, analizele prevăzute la alin. (1) vor fi prezentate Ministerului Dezvoltării, Lucrărilor Publice și Administrației, care va iniția memorandumul și-l va înainta spre aprobare Guvernului.”

SC CET Hidrocarburi SA Arad solicită excepția parțială de la aplicarea prevederilor din cadrul Capitolului III, Secțiunea 2 - Măsuri referitoare la disciplina economico-financiară a operatorilor economici din Legea nr.296/2023 privind unele măsuri fiscale bugetare pentru asigurarea sustenabilității financiare a României pe termen lung, după cum urmează:

Art. XL. – (1) Cheltuielile privind drepturile de hrană/indemnizația de hrană/tichete de masă/norma de hrană indiferent de denumirea acestora stabilite conform reglementărilor legale sau conform contractelor colective de muncă nu pot depăși anual contravaloarea a două salarii minim brute pe țară/an/persoană valabile la data de 1 ianuarie 2019, actualizată cu indicele prețului de consum comunicat de Institutul Național de Statistică. Actualizarea acestor drepturi se face începând cu ianuarie 2025.

Și

Art. XLI. – (1) Începând cu data intrării în vigoare a prezentei legi, operatorilor economici, inclusiv filialelor acestora, li se interzice acordarea de premii, prime, **bonusuri și alte drepturi de natură salarială similare, în situația în care au înregistrate pierderi contabile**

SC CET Hidrocarburi SA Arad se află în imposibilitatea desfășurării unei activități cu profit sau o activitate prin care nivelul veniturilor să acopere costurile de exploatare.

Astfel, motivele pentru care compania nu poate realiza profit sunt:

- tarifele practicate de companie, nu acoperă costurile de producție, transport, distribuție și furnizare a agentului termic;
- metodologia de fundamentare a tarifelor este caduca, respectiv Ordinul ANRSC nr. 66/2007, în condițiile în care încă din anul 2016 reglementatorul pentru energie termică este ANRE;
- potrivit Ordinului ANRSC nr. 66/2007, la fundamentarea tarifelor se iau în calcul costurile realizate pentru prestarea serviciului public de interes general la nivelul anului anterior ori, în condițiile actuale, în care prețurile din piață au suportat creșteri semnificative, tariful nu va putea acoperi niciodată costurile reale ale companiei. Mai mult, la nivel de țară aceasta zonă de activitate nu a fost protejată, așa cum s-a întâmplat prin apariția celor două acte normative, respectiv OUG nr. 15/2021 și OUG nr. 47/2022, prin care prețurile aferente contractelor de achiziție publică au fost ajustate corespunzător cu evoluția prețurilor în piață;

- factorii meteorologici, influențează semnificativ atât vânzările, cât și valoarea pierderii tehnologice din sistemul de termoficare, care, potrivit bilanțului termooenergetic realizat pentru anul 2022, de către o persoană juridică autorizată ANRE, a relevat o pierdere tehnologică în sistem la nivelul de 44,26%;
- municipalitatea are obligația de a achita sumele aferente compensației pentru diferența de preț între prețul local și prețul local de facturare al energiei termice furnizată populației (subvenția de preț) precum și contravaloarea pierderilor tehnologice induse de prestarea serviciului public și, din cauza neplății la timp a compensației, compania înregistrează constant datorii față de furnizorii de energie termică.

Precizăm că în conformitate cu prevederile OG nr. 36/2006 cu modificările și completările ulterioare, respectiv:

- art. 5² aliniat (1): *“Pierderile induse de prestarea serviciilor publice de producție, transport, distribuție și furnizare a energiei termice pentru populație în sistem centralizat, înregistrate de operatorii economici din subordinea autorităților administrației publice locale, pot fi acoperite din bugetele locale ale unităților administrativ-teritoriale.”*
- art. 5² aliniat (2): *“prin derogare de la prevederile art.58 din Legea nr. 273/2006 privind finanțele publice locale, cu modificările și completările ulterioare, pierderile prevăzute la aliniatul (1) pot fi acoperite și din excedentul anual al bugetului local înregistrat la încheierea exercițiului bugetar.”*

Din prevederile citate mai sus se desprind trei concluzii importante:

- 1) pierderile operatorului nu vor fi acoperite niciodată în totalitate având în vedere că SC CET Hidrocarburi SA Arad prestează serviciul public de alimentare cu energie termică și pentru agenți economici. Aceștia reprezintă aproximativ 25 % din totalul clienților companiei. Precizăm că furnizarea energiei termice pentru agenții economici se face utilizând același sistem de termoficare ca și în cazul populației iar pierderile și celelalte probleme apărute în sistem sunt comune.
- 2) pierderea indusă de prestarea serviciului ce se poate asigura companiei de către autoritatea administrației publice locale se acordă după încheierea exercițiului financiar al anului precedent ceea ce, din punct de vedere calendaristic reprezintă jumătatea anului curent.
- 3) pierderile operatorului, generate de penalitățile solicitate de furnizorii de energie termică, generate de plata cu întârziere a obligațiilor asumate de UAT prin contractul de delegare, nu sunt recunoscute prin tarife sau compensație.

Din cele prezentate mai sus rezultă că și în situația în care pierderea ar fi acoperită în totalitate, data la care aceasta se acordă, precum și caracterul sezonier al activității desfășurate va pune operatorul economic în situația de a avea pierdere financiară curentă ceea ce, în conformitate cu prevederile *Legii nr.296/2023 privind unele măsuri fiscale bugetare pentru asigurarea sustenabilității financiare a României pe termen lung*, înseamnă interzicerea acordării de bonusuri, respectiv de cheltuieli sociale, așa cum acestea sunt definite la art. 25 alin. (3) lit. b) din Legea nr.227/2015 privind Codul Fiscal.

În înțelesul art. 3 lit. c), din Ordonanța guvernului nr. 26/2013 privind întărirea disciplinei financiare la nivelul unor operatori economici la care statul sau unitățile administrativ-teritoriale sunt acționari unici ori majoritari sau dețin direct ori indirect o participație majoritară, termenul bonusuri are următoarea semnificație: *“bonusuri - orice alte avantaje acordate salariaților, în scop personal, în bani și/sau în natură, conform prevederilor legale și ale contractului colectiv sau individual de muncă;”*

Conform formei și structurii bugetului de venituri și cheltuieli, aprobat prin Ordinul MFP nr. 3818/2019, pe care îl folosesc operatorii economici cărora le sunt aplicabile prevederile O.G. nr. 26/2013, în speță SC CET Hidrocarburi SA Arad, în categoria bonusuri sunt incluse următoarele:

- a) **cheltuielile sociale, în limita unei cote de până la 5%, aplicată asupra valorii cheltuielilor cu salariile personalului, potrivit Codului muncii;**

În conformitate cu prevederile Contractului colectiv de muncă aplicabil la nivel de unitate, CET Hidrocarburi acordă o serie de ajutoare sociale salariaților săi, pentru diverse evenimente, cum ar fi: ajutoare de înmormântare, ajutoare de boală/accidente de muncă, ajutor naștere copil, decontarea contravalorii biletelor de odihnă/tratament (1.450 lei/salariat), precum și tichete cadou pentru 8 Martie – Ziua internațională a femeii (100 lei/salariată), Ziua energiticianului – Sf. Ilie (50 lei/salariat), Sărbătorile de Crăciun (250 lei/salariat), Cadouri de Crăciun pentru copii minori ai salariaților (100 lei/copil) și Sărbătorile Pascale (250 lei/salariat).

Precizăm că aceste ajutoare sociale sunt prevăzute, aprobate și acordate cu încadrarea în bugetul de venituri și cheltuieli al societății și reprezintă un real ajutor pentru salariații companiei compensând în mică măsură veniturile salariale și așa destul de mici ale personalului companiei.

b) cheltuielile reprezentând tichete de masă.

Din prevederile art. 76 alin. (3) coroborate cu cele ale art. 157 alin. (1) lit. Ț) din Codul fiscal, distingem că tichetele de masă sunt considerate avantaje, în bani sau în natură, primite în legătură cu executarea contractului individual de muncă, pentru care se reține impozitul de 10 % și se plătește contribuția de asigurări sociale de 10%.

Potrivit Legii nr. 165/2018 privind acordarea tichetelor de valoare și normelor metodologice de aplicare a acesteia, tichetele de masă sunt acordate dacă și în măsura în care sunt evidențiate distinct cu această destinație în bugetele proprii aprobate potrivit legii și sunt acordate în limitele sumelor prevăzute în bugetul operatorului economic aprobat, potrivit celor convenite cu organizația sindicală legal constituită.

Arătăm faptul că valoarea și criteriile de acordare a tichetelor de masă sunt, pe de o parte, prevăzute în Contractul colectiv de muncă aplicabil la nivelul societății, potrivit celor convenite cu Sindicatul, iar pe de altă parte, sunt prevăzute în bugetul de venituri și cheltuieli aprobat la nivelul societății potrivit legii.

Prin Ordonanța de Urgență nr. 69/2023 s-a modificat art. 14 din Legea nr. 165/2018 privind acordarea biletelor de valoare, astfel:

"Art. 14.(1) Începând cu data de 1 august 2023, valoarea nominală a unui tichet de masă nu poate depăși suma de 35 lei.

(2) Începând cu data de 1 ianuarie 2024, valoarea nominală a unui tichet de masă nu poate depăși suma de 40 lei."

Prin OUG nr. 69/2023 pentru modificarea art. 14 din Legea nr. 165/2018 privind acordarea biletelor de valoare, Guvernul României a motivat creșterea valorii nominale a tichetelor de masă ca fiind o majorare făcută în scopul:

- 1. *menținerii stabilității macroeconomice***, întrucât în lipsa unor măsuri concrete și rapide s-ar vulnerabiliza și mai mult categoriile de persoane vizate de prezenta ordonanță de urgență, prin diminuarea puterii de cumpărare, cu impact semnificativ asupra standardelor de viață ale populației și prin amplificarea riscului de sărăcire extremă.
- 2. prin creșterea valorii nominale a tichetelor de masă la nivelul corespunzător**, statul are posibilitatea ***de a implementa o facilitate fiscală*** care asigură o mai bună colectare a taxelor și impozitelor, diminuându-se astfel economia subterană, iar creșterea valorii nominale se va reflecta în mod direct în puterea de cumpărare a angajaților și în consecință, în veniturile bugetului de stat, deoarece acest venit este supus impozitării cu 10 %, precum și, mai nou, CAS-ului cu 10%.
- 3. majorarea tichetelor de masă vizează un interes public și constituie o situație extraordinară a cărei reglementare nu poate fi amânată** și, prin urmare, se impune adoptarea acestor măsuri urgente pe calea ordonanței de urgență, întrucât creșterea valorii tichetelor de masă este o măsură de sprijin în contextul actual, când inflația duce la creșterea prețurilor și se reflectă inclusiv în costurile alimentelor de bază.

În opinia noastră, aplicarea art. XL alin. (1) în sensul limitării sau, după caz, art. XLI alin. (1) din Legea nr. 296/2023 în sensul neacordării bonusurilor – ajutoare sociale și tichete de masă, nu respectă substanța drepturilor negociate prin contractul colectiv de

muncă, care are putere de lege între părțile care l-au încheiat, nu este necesară și proporțională cu scopul acestei legi - creșterea veniturilor la bugetul public.

Pe de altă parte, SC CET Hidrocarburi SA Arad, **nu este finanțată de la bugetul de stat**, deoarece este o întreprindere publică, **are autonomie financiară și își desfășoară activitatea în baza Legii nr. 325/2006 a serviciului public de alimentare cu energie termică**, cele ale Legii nr. 51/2006 a serviciilor comunitare de utilități publice, ale OUG nr. 109/2011 privind guvernanta corporativă a întreprinderilor publice, ale OG nr. 26/2013 privind întărirea disciplinei financiare la nivelul unor operatori economici.

Potrivit Contractului colectiv de muncă valabil la nivelul SC CET Hidrocarburi SA Arad, drepturile acordate salariaților sub formă de bonusuri sunt doar de natura cheltuielilor sociale și se încadrează în limita cotei de până la 5% aplicata asupra valorilor cheltuielilor cu salariile personalului, așa cum sunt prevăzute la art.25 alin.(3) lit. b) din Legea nr.227/2015 privind Codul Fiscal.

O decizie care să conducă la restrângerea drepturilor obținute de salariați ar avea un impact negativ asupra relației angajator – salariat, atașamentul față de misiunea și valorile companiei, dar ar putea genera și acțiuni în instanță ca urmare a nerespectării Contractului colectiv de muncă și nu în ultimul rând declanșarea unui conflict de muncă major cu impact semnificativ asupra modului de funcționare , în condițiile în care ne aflăm în plin sezon de încălzire.

Pe de altă parte, **lucrătorii SC CET Hidrocarburi SA Arad lucrează în condiții grele, periculoase și nocive, în subteran (cămine și canale aferente sistemului centralizat de încălzire) și la temperaturi extreme vara peste + 37°C, iar iarna cu variații de temperatură între - 15°C și 0°C temperatura aerului și între +15°C și + 40°C în subteran**, pentru care Legea 319/2006 a securității și sănătății în muncă **prevede acordarea de alimentație de protecție suplimentară.**

Mai mult, prin neacordarea bonusurilor – tichetelor de masă și a ajutoarelor sociale menționate mai sus, **societatea noastră va avea de suferit**, în sensul că salariații, în special cei cu venituri mici (peste 70% din total personal) se vor orienta către alți angajatori care acordă bonusuri – tichete de masa și ajutoare sociale, fapt care ar crea **un deficit de personal**, precum și o pierdere a **statului de 20 % (impozit + CAS) din valoarea acestor tichete de masă.**

III. CONCLUZII

Deși a fost înființată în baza Legii nr. 31/1990, **compania nu poate funcționa pe principiul realizării de profit** din cauza factorilor independenți de aceasta, respectiv de: starea tehnică a rețelei pe care o exploatează, prevederile legislative restrictive, factorii conjuncturali, condițiile meteorologice.

La nivel european acest sistem centralizat de alimentare cu energie termică este susținut în detrimentul altor soluții de încălzire, din mai multe considerente , printre care și cele referitoare la protecția mediului prin diminuarea emisiilor de carbon.

SC CET Hidrocarburi SA Arad în colaborare cu Primăria Municipiului Arad au aplicat pentru mai multe proiecte si surse de finanțare privind activitatea investiționala în sistem, astfel încât intra-un timp relativ scurt acesta sa devina eficient – **Programul Termoficare**. În prezent este în derulare o investiție de 533 milioane lei prin **P.N.R.R.** Din acest total, un procent de 62% va fi asigurat din fonduri europene nerambursabile și 38 % va fi acoperit de Primărie. Vorbim de înlocuirea cazanelor, respectiv de adaptarea utilajelor pentru a produce energie prin cogenerare.

Pentru a asigura continuitatea producerii, transportului, distribuției și furnizării energiei termice este necesară asigurarea forței de muncă calificată, corespunzător situației reale de funcționare.

Aplicarea măsurilor prevăzute în Legea nr.296/2023 privind unele măsuri fiscal bugetare pentru asigurarea sustenabilității financiare a României pe termen lung, va afecta în mod semnificativ, negativ si ireversibil activitatea companiei.

În contextul celor expuse mai sus și ținând seama de specificul companiei, va înaintăm acest proiect de Memorandum pentru a fi promovat și supus aprobării de către Guvernul

României, astfel încât SC CET Hidrocarburi SA Arad să fie exceptată parțial de la aplicarea prevederilor din cadrul Capitolului III, Secțiunea 2 - Măsuri referitoare la disciplina economico-financiară a operatorilor economici din Legea nr.296/2023 privind unele măsuri fiscal bugetare pentru asigurarea sustenabilității financiare a României pe termen lung, respectiv:

- **Capitolul III, Secțiunea 2 - Măsuri referitoare la disciplina economico-financiară a operatorilor economici**

○**Art. XL.** – (1) *Cheltuielile privind drepturile de hrană/indemnizația de hrană/tichete de masă/norma de hrană indiferent de denumirea acesteia stabilite conform reglementărilor legale sau conform contractelor colective de muncă nu pot depăși anual contravaloarea a două salarii minim brute pe țară/an/persoană valabile la data de 1 ianuarie 2019, actualizată cu indicele prețului de consum comunicat de Institutul Național de Statistică. Actualizarea acestor drepturi se face începând cu ianuarie 2025.*

○**Art. XLI.** – (1) *Începând cu data intrării în vigoare a prezentei legi, operatorilor economici, inclusiv filialelor acestora, li se interzice acordarea de premii, prime, **bonusuri** și alte drepturi de natură salarială similare, în situația în care au înregistrate pierderi contabile din anii precedenți și nerecuperate și/sau înregistrează pierderi contabile în anul curent.*

Cu deosebită stimă,